

פרוטוקול מס' 44

מישיבת ועדת הכנסת
מיום א', כ"ט בחמוז תש"ל - 2.8.70, בשעה 12.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

י. ישעיהו - היו"ר
א. אנקוריון
ר. ארזי
מ. ביבי
א. רזיאל-נאור
י. רפאל

מוזמנים:

ח. ליאור - מזכיר הכנסת
ז. שר - היועץ המשפטי של הוועדה
ש. גוברמן - עוזר ליועץ המשפטי לממשלה
ש. יעקבסון - עוזר ראשי למזכיר הכנסת

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

סדר-היום: א. הארכת הזמן המיועד לדיון בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדו"ח מס' 20 של מבקר המדינה;
ב. תקנון הכנסת - הצעות לסדר היום. (סעיפים: 71ג' - 71ח'.)

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ישעיהו:א. הארכת הזמן המיועד לדיון בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדו"ח מס' 20 של מבקר המדינה

רצוני לבקש את הסכמת חברי הוועדה לרביזיה בענין הארכת הזמן המיועד לדיון בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדו"ח מס' 20 של מבקר המדינה משלוש שעות לארבע שעות. הבקשה להאריך את הזמן היא מחוגי ועדת הכספים.

הוחלט:
להאריך את הזמן לדיון בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדו"ח מס' 20 של מבקר המדינה משלוש שעות לארבע שעות.

היו"ר י. ישעיהו:ב. תקנון הכנסת - הצעות לסדר-היום סעיף 271:

בסעיף קטן (א) במקום המלים: "לאחר התייעצות בוועדה המתאימה" יבוא: "לאחר התייעצות ביושב-ראש ועדת החוץ והבטחון".

בעקבות השינוי הראשון יבוא בסעיף קטן (ב) במקום: "יתקיים בוועדה" - "יתקיים בוועדת החוץ-והבטחון".

מ. ביבי:
הצעתי בוועדת המשנה תוספת לסעיף 271 בה ייאמר: ויודיע על כך בישיבה השבועית של יושב-ראש הכנסת והסגנים.

א. רוזאל-נאור:
אני תומכת בהצעתו של חבר-הכנסת ביבי. ההתייעצות לא צריכה להיות בין שני אנשים בלבד, לפחות סגני יושב-ראש הכנסת צריכים לדעת על ההצעה.

י. רפאל:
אני תומך בהצעתו של חבר-הכנסת ביבי ואינני רואה בה כל סכנה או אפשרות לפגוע בעצם סודיות ההצעה.

היו"ר י. ישעיהו:
אם כך נוסף לסעיף קטן (א): "ומשקבע יודיע על כך בישיבת יושב-ראש הכנסת והסגנים".

בין סעיף 271 ל-271:

היו"ר י. ישעיהו:
בין סעיף 271 ל-271 לבין סעיף 271 יבוא הסעיף: "ועדת הכנסת רשאית לקבוע מספר הצעות לסדר-היום שכל סיעה רשאית להגיש במשך מושב פלוני בהתחשב בגדלן של הסיעות ובצורך לתת אפשרות לסיעות שאינן מיוצגות בממשלה להציע נושאים לסדר היום".

הצעה זו הועברה לדיון מועדת המשנה למליאת הוועדה כדי שהמליאה תחליט אם לאשר הצעת מיעוט זו. אני מבקש שהוועדה תסכים להעביר הצעת מיעוט זו לתקנון.

ה צ ב ע ה

הוחלט:
בין סעיף 271 ל-271 לבין סעיף 271 תתוסף הצעת המיעוט הבאה:

"ועדת הכנסת רשאית לקבוע מספר הצעות לסדר-היום שכל סיעה רשאית להגיש במשך מושב פלוני בהתחשב בגדלן של הסיעות ובצורך לתת אפשרות לסיעות שאינן מיוצגות בממשלה להציע נושאים לסדר-היום".

היו"ר י. ישעיהו:

סעיף 171:

אושר

היו"ר י. ישעיהו:

סעיף 171ה:

בישיבה הקודמת החלטנו להשאיר את המלים:

"בכתב או במברק".

מדוע לא נכתוב: "במכתב", כי "בכתב" כולל מברק?

י. רפאל:

מכתב הוא כתב שעבר דרך הדאר וחברי-הכנסת מעבירים הצעות בכתב ליושב-ראש הכנסת. מהכנסת. כדי לשמור על אחידות נשאיר את המלים "בכתב או במברק".

ז. שר:

לאשר הסעיף כפי שהוא.

הוחלט:

היו"ר י. ישעיהו:

סעיף 171:

זהו סעיף חדש.

ישנה הצעת מיעוט המבקשת להוסיף סעיף קטן (3) האומר: "הממשלה מסכימה לדיון דחוף בהצעה".

ז. שר:

כדי שסעיף קטן (2) יהיה ברור יותר אפשר לכתוב במקום: "למנוע עשיית מעשה או למנוע מחדל באופן שיווצר מצב שלא יחוקן עוד" - "למנוע מעשה או מחדל שאינם ניתנים לתיקון".

מ. ביבי:

אינני בעד הנוסח הנוקשה הזה. אני מציע לכתוב "שיקשה לתקנם".

ז. שר:

הכוונה היא למעשים שכבר נעשו ואינם ניתנים לתיקון, לדוגמה: גורש אדם מהארץ, האדם כבר גורש המעשה אינו ניתן לתיקון, המעשה כבר נעשה.

מ. ביבי:

באשר להצעת המיעוט להוסיף סעיף קטן (3) האומר: הממשלה מסכימה לדיון דחוף בהצעה" - זוהי פלישה של הממשלה לתחום סמכותה של הכנסת, או אפילו ביטול סמכותה של הכנסת. ענין הסכמת או אי הסכמת הממשלה הוא ענין שולי לעומת סמכותה של הכנסת; לכן הצעה זו אינה נראית לי.

ז. שר:

אם הממשלה מכירה בדחיפות ההצעה אין בזה שום קיפוח של הכנסת.

י. רפאל:

בדרך-כלל כאשר מכירה הממשלה בדחיפות ההצעה מכירים בה גם יושב-ראש הכנסת והסגנים, אך אין צורך לכתוב זאת בתקנון, כי יכול שיקרה גם מצב אחר. לא צריך לתת בתקנון חופש פעולה כזה לממשלה. הסמכות לכך נשארת בידי יושב-ראש הכנסת והסגנים.

א. רוזיאל-נאור:

הגשתי הצעה לסדר-היום על מצב היהודים בבית-המועצות. קיבלתי ידיעה משמחת שהממשלה מסכימה להעלאת הצעה כזאת ובאמת ידונו בה, אך מה קרה - דנו

א. רזיאל-נאור:

רק בהודעת הממשלה וחבר-הכנסת שהגיש את ההצעה לסדר-היום לא הגיע כלל לידי ביטוי. אני חושבת שצריך לציין בבירור שבמקרה כזה דנים בשני הנושאים: בהצעת חבר-הכנסת ובהודעת הממשלה.

הוחלט:

לא לקבל את הצעת המיעוט בדבר הוספת סעיף קטן (3) האומר: "הממשלה מסכימה לדיון דחוף בהצעה."

ז. שר:

אני מציע להשמיט מסעיף קטן (ב) את המלים: "אם נתקיים בה אחד מאלה:" והסעיף ינוסח כך: "(ב) הצעה לסדר-היום תאושר כהצעה דחופה אם יושב-ראש הכנסת והסגנים קבעו: (1) שהדיון בהצעה בכנסת יש בו ענין דחוף לציבור; (2) הדיון בהצעה בכנסת עשוי למנוע מעשה או מחדל שאינם ניתנים לתיקון."

הוחלט:

סעיף 171 ינוסח באופן הבא:

"(א) דחיפותה של הצעה טעונה אישורם של יושב-ראש הכנסת והסגנים;

(ב) הצעה לסדר-היום תאושר כהצעה דחופה אם יושב-ראש הכנסת והסגנים קבעו: (1) שהדיון בהצעה בכנסת יש בו ענין דחוף לציבור;

(2) שהדיון בהצעה בכנסת עשוי למנוע מעשה או מחדל שאינם ניתנים לתיקון."

היו"ר י. ישעיהו:

סעיף 171:

ז. שר:

אני מציע לחלק סעיף זה לשלושה משפטים: "הצעה שאושרה כהצעה דחופה תידון בכנסת באותו שבוע שבו הוגשה, במועד שקבעו יושב-ראש הכנסת והסגנים; הוגשה ההצעה ביום האחרון שבו מקיימת הכנסת ישיבות בשבוע פלוני, תידון ההצעה בשבוע שלאחריו; אם היה אותו שבוע האחרון לכנס של הכנסת, רשאי יושב-ראש הכנסת והסגנים להחליט כי תידון בו ביום."

ר. ארזי:

לפי נוסח זה משתמע שאין יושב-ראש הכנסת והסגנים חייבים להביא הצעה דחופה לדיון באותו שבוע, אלא יכולים לדחותה לשבוע שלאחריו.

ז. שר:

זוהי כוונת הסעיף.

ר. ארזי:

אם כך מציע אני לשקול כוונה זו. יכול להיות שההצעה שתידחה לא תהיה לה תכלית זהו אינו שינוי נוסח בלבד, אלא שינוי מהותי. אם ידונו בה שבוע לאחר מכן.

ז. שר:

יש להניח שליושב-ראש הכנסת והסגנים יש גם שכל והם יחליטו בהתאם.

ר. ארזי:

אני אסכים להצעה זו בתנאי שייאמר שהדחיה אינה פוגעת ואינה מפיגה טעמה של דחיפות ההצעה. שהדחיה לא תפגע בתכליתיות ההצעה.

ז. שר:

אתה אומר דבר הברור מאליו.

י. רפאל:

יש לנו תקדים להצעת הבעת אי אמון (סעיף 35) (א) בתקנון הכנסת) הצעת הבעת אי אמון תידון בישיבה הרגילה הקרובה, שלא באותו יום שהוצעה, ותדחה דיון בכל סעיף אחר.

י. רפאל:

אני מציע להעתיק את הכתוב לגבי הצעת הבעת אי אמון לכאן. אם נחליט להגביל את מספר השעות, אפשר לכתוב: לא יאוחר מ-48 שעות; את המשפט השני של סעיף 171' הייתי משאיר כפי שהוא; את המשפט השלישי הייתי מדחק לגמרי. אם חבר-כנסת מסויים יגיש הצעה דחופה ביום האחרון של הכנסת נשאיר זאת לשיקול דעתם של יושב-ראש הכנסת והסגנים, לא כדאי שיהיה סעיף מיוחד לשם זה. אם נציין: לא יאוחר מ-48 שעות, ממילא יש סמכות לצמצם את הזמן ולא יהיה צורך במשפט האחרון.

היו"ר י. ישעיהו:

סעיף זה בא לתת יתר גמישות ליושב-ראש הכנסת והסגנים בהחלטתם לגבי הצעות דחופות. כמעט על כל הצעה מציינים: הצעה דחופה. יש לתת גמישות ליושב-ראש הכנסת והסגנים באישור הצעות דחופות.

ז. שר:

אני מבין את נוסחו של סעיף 35, אך אינני מבין את ההצעה של מסגרת של 48 שעות. הנוסח כפי שהוא בסעיף 171' מבטא את הרעיון הגלום בסעיף 35, אך הוא חמור ממנו, כאן אפילו לא נאמר בישיבה הבאה.

היו"ר י. ישעיהו:

אם נקבע 48 שעות נסבך את העניין. הכנסת יושבת רק שלושה ימים בשבוע. מה יהיה המצב אם יתקבלו הצעות דחופות ביום ד' בשבוע?

ר. ארזי:

הנאמר בסעיף 34 (א) של תקנון הכנסת הוא חמור יותר: חבר הכנסת רשאי להגיש ליושב-ראש הכנסת הצעה להעמיד ענין דחוף על סדר-היום לדיון מיידי.

היו"ר י. ישעיהו:

הסעיפים הבאים באים למעט מהדחיפות המיידית.

ר. ארזי:

אני אסכים לגבי המועד בתנאי שתישמר משמעותה הדחופה של ההצעה. אם הצעת פשרה זו שלי לא תתקבל אגיש הסתייגות בכנסת.

היו"ר י. ישעיהו:

לפנינו שלוש הצעות: (1) ההצעה המוצעת בסעיף 171'; (2) הצעת חבר-הכנסת ארזי; (3) הצעת חבר-הכנסת רפאל.

ה צ ב ע ה

הוחלט:

לאשר את ההצעה כפי שהיא מוצעת בסעיף 171' בנוסח זה: "הצעה שאושרה כהצעה דחופה תידון בכנסת באותו שבוע שבו הוגשה, במועד שקבעו יושב-ראש הכנסת והסגנים; הוגשה ההצעה ביום האחרון שבו מקיימת הכנסת ישיבות בשבוע פלוני, תידון ההצעה בשבוע שלאחריו; הוגשה הצעה ביום האחרון לשבוע האחרון לכנס של הכנסת, רשאים יושב-ראש הכנסת והסגנים להחליט כי תידון בו ביום."

סעיף 171'ח:

ר. ארזי:

האמור בסיפה של סעיף קטן (ב): "בכפוף לאמור בסעיף 171'" משנה את הנוסח המקורי. אם מסתמכים על סעיף 171' יכול להתפרש שההצעה לא חייבת להיות נדונה באותו שבוע, כי סעיף 171' נותן אפשרות לדחות את הדיון לשבוע לאחר מכן.

אני מציע להשאיר את הנוסח כפי שהוא

בסעיף 34(ה) של תקנון הכנסת.

ז. שר:

חבר-הכנסת ארזי אינו מערער על הכתוב בסעיף זה, אלא על התקנון הקיים. הוא טוען שוועדת הכנסת צריכה לדון בהצעה סמוך לאחר קבלת ההחלטה.

היו"ר י. ישעיהו: הנוהל הקיים בתקנון הועתק לסעיף זה. בסעיף 34 (ד) נאמר: "יעביר היושב-ראש את ההצעה לוועדת הכנסת כסעיף ראשון בישיבתה הקרובה". אנו העתקנו זאת לסעיף 71 ח".
 חבר-הכנסת ארזי רוצה לשנות נוהל זה.

א. רזיאל-נאור: אם נמחק את הסיפה של סעיף קטן (א) יצא שוועדת הכנסת לא תהיה מוגבלת בזמן ותוכל לדחות את ההצעה ללא גבול.

ז. שר: הסיפה: "והיא תדון בכך כסעיף ראשון בישיבתה הקרובה" זוהי הגנה על דחיפות ההצעה.

היו"ר י. ישעיהו: אם ועדת הכנסת לא תתכנס מייד ותדון בהצעה רק בישיבתה הקרובה, יכול להיות שאז דחיפות ההצעה תהיה כלא היחה.

א. רזיאל-נאור: אם כך יש לציין שוועדת הכנסת תתכנס לישיבה מיוחדת לדיון בדחיפות ההצעה.

ש. גוברמן: אין צורך לציין זאת, יש להשאיר זאת להחלטתו של יושב-ראש ועדת הכנסת ששכלו הישר ידריך אותו לכנס מייד את הוועדה.

ז. שר: ועדת הכנסת חייבת לנהוג כפי שנוהג הפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים. לא נאמר שיושב-ראש הכנסת והסגנים צריכים לדון בדחיפות ההצעה שלא בישיבה הרגילה. חייבים לתת לחבר-הכנסת למצות את כל ההליכים, שהוא יוכל להגיש ערעור על החלטת יושב-ראש הכנסת והסגנים במועד, וברגע שניתנה לו רשות ערעור יש לאפשר לו להגיש ערעור תוך מועד סביר.

כשם שלא נאמר לגבי הפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים שהם צריכים לדון בהצעה בו ביום, מציע אני להשאיר את הנוסח בתקנון כפי שהוא, כי אם נשנה כאן נצטרך לשנות הכל.

היו"ר י. ישעיהו: לפי נוסח זה יוצא שוועדת הכנסת לא תתכנס במיוחד כדי לדון בהצעה, אלא תדחה את הדיון לישיבתה הקרובה.

ז. שר: התקנון מדקדק בין המונחים: ישיבה קרובה וישיבה רגילה. המונח ישיבה קרובה עונה על כל השאלות שנשאלו. מחובתו של יושב-ראש ועדת הכנסת, אם הישיבה הקרובה אינה מתקיימת תוך זמן סביר, לכנס את ועדת הכנסת, כפי שעושה הפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים.

א. רזיאל-נאור: אני מציעה לציין במפורש: ועדת הכנסת תתכנס לישיבה מיוחדת לדיון בכך.

א. אנקוריון: אני תומך בנוסח המוצע לפנינו: "והיא תדון בכך כסעיף ראשון בישיבתה הקרובה.", בכך נותנים אנו ביטוי לטיפול הדחוף בענין. לא נראה לי שיש לקבוע בתקנון שיו"ר ועדת הכנסת יכנס לישיבה מיוחדת את חברי-הוועדה, זה ממילא מובן.

אני מציע להשאיר את הסעיף כפי שהוא.

ר. ארזי: עוררתי ענין זה בגלל השינוי שהוכנס לסעיף 71. דין הצעה דחופה אינו כדין הצעת אי אמון. אני חושש מכך שאם ועדת הכנסת תתכנס מייד אזי כל מציע שהצעתו לא נתקבלה כדחופה על-ידי יושב-ראש הכנסת והסגנים יגיש מייד ערעור לוועדת הכנסת. אם זוהי זכותו יש לתת לו זכות זו.

ר. ארזי:

מחוך רצון לשמור על הדברים כפי שהיו עד כה, פונה אני לחברים להשאיר גם את סעיף 71' כפי שהיה ואז לא יהיה צורך לחקן סעיף זה.

היו"ר י. ישעיהו:

אני נוטה לדרך המחשבה של חברי-הכנסת ארזי ורזיאל-נאור שבמקום המלים: "בישיבתה הקרובה" ייאמר: "באותו מושב שבועי" או "בישיבה מיוחדת".

ז. שר: אינך יכול לומר זאת, כי אז אולי יצטרכו לקרוא לישיבה ביום ו'.

כל המוסיף לסעיף זה גורע. אם רוצים אתם שיתקיים דיון סמוך ככל האפשר לערעור אז אינכם צריכים לומר מאומה. אם יש ערעור יושב-ראש הוועדה לא יעשה נכון אם לא יקרא לישיבה. כל הויכוח כאן הוא על דבר אחד: אם לכתוב זאת או לא, ולדעתי לכתוב זאת זה מיותר.

היו"ר י. ישעיהו:

אני מסכים לדברי מר שר.

הוחלט:

לאשר הסעיף כפי שהוא.

ח. ליאור:

רצוני להציג בפני חברי הוועדה בעיה למחשבה. על-פי סעיף 71'ב, נניח שהוגשו 5 הצעות לסדר-היום באותו נושא. לפי סעיף קטן (ב) רשאי חבר הכנסת להציע, בשיעור זמן של 5 דקות, שנושא ההצעה יידון בוועדה של הכנסת במקום במליאת הכנסת; יכולים עתה לקום חמשה חברי-הכנסת וכל אחד מהם יציע להעביר הצעה אחרת מ-5 ההצעות שהוגשו לסדר-היום לדיון בוועדה במקום במליאת הכנסת. היכן הגבול? במקום 5 הצעות באותו נושא יהיו 10 הצעות.

היו"ר י. ישעיהו:

נגיע לסעיף 71'ב' בישיבה הבאה ועד אז נחשוב על הבעיה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.45